

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ו' אב תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קמג | דף הכולל: שבת סב.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ח עד סעיף י"ט.
מוסר: אהבת חסד - ולפעמים שהוא עובר' עד 'ואם חברו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ו [עם פירוש רש"י] משנה ז

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirsuh@dirsuh.co.il

סיפור מדהים על נער בן 14 שיזם וביצע עסקת נדל"ן מוצלחת בתוך יום אחד | מי אחראי לשקע שנוצר ברצפת רחבת הכותל? | "אל תפחדו מביאת המשיח!" | האם ניתן לצרף חולה קורונה לזימון? | 1941

סיפורי צדיקים

**שבעים שנה על משמר הכשרות: במוצש"ק הגיעה
הבשורה המרה מירושלים על פטירתו בשיבה
טובה של הרה"ח רבי עמרם בלוי ז"ל, מראשי ועד
הכשרות של 'העדה החרדית' במשך 70 שנה**

בן 88 שנים היה בפטירתו | לפני מספר שנים נפוץ הסיפור אודות התשובה המאלפת שהשיב לבני משפחת
ראה"מ לשעבר, שרון, שביקשו לגלות את סוד החלמתו מ'תרדמת' קשה בה היה נתון

עסק גם רבות בענייני השמיטה, והיה בקי גדול וגאון בכל
תחומי הכשרות, ומהמפתחים והמשכללים של ועד הכשרות בכל
השנים.

אחד הסיפורים המעניינים שנפוצו עליו בשנים האחרונות,
אירע בעקבות החלמתו הנסית מאירוע מוחי קשה שעבר, שהכניסו
ל'תרדמת', כאשר מבחינה רפואית נחשב אז כמו "צמח", שאין
שום אופן בעולם, עצה או תרופה לעוררו מתרדמת זו, שהיתה
יכולה להימשך על פני שנים רבות, רחמנא ליצלן.

והנה ביום אחד, לפתע פתאום בנס מן השמים, פקח את עיניו,
ואט אט חזר להכרתו המלאה, עד שהבריא לגמרי בחסדי שמים
וחזר לבריאותו השלימה כאחד האדם. הדבר הכה גלים בעולם
הרפואה, מחמת היותו מקרה יוצא דופן, כאשר רוב החולים
הנכנסים למצב זה אינם יוצאים ממנו, ה' ירחם.

והנה, תקופה מסוימת לאחר החלמתו מאותו אירוע, קיבל

במוצש"ק הגיעה הבשורה המורה על פטירתו של הרה"ח רבי
עמרם בלוי זצ"ל, שהיה מראשי ועד הכשרות של העדה החרדית
בירושלים. רבי עמרם, זצ"ל, שהתגורר בשכונת בתי הורנשטיין
הירושלים, נולד בעיר הקודש בשנת תרצ"ב, לאביו הרה"צ רבי
יעקב בלוי זצ"ל - מצדיקי ירושלים, ולאמו מרת ציפורה ע"ה. סבו
היה רבי משה בלוי זצ"ל, מנהיג אגודת ישראל בארץ ישראל.

בהגיעו לפרקו נלקח כחתן לבתו של הגאון רבי בנימין זאב
סוקולובסקי זצ"ל. משנת תשי"ב החל לשמש כמשגיח בוועד
הכשרות של העדה החרדית, ומאז במשך כמעט שבעים שנה היה
מבכירי חבר הרבנים והמשגיחים ב'עדה', כאשר הניסיון והידע
שצבר ברבות השנים הביאו את כולם להתייעץ עמו בכל צעד
ושעל בכל העניינים. "הוא היה בקי בכל הפרטים, ובכל שאלה
שהתעוררה תמיד ידע להגיד מה אמרו על כך כל רבני העדה
החרדית בעשרות השנים הקודמות", סיפר אחד העסקנים.

לכם מכבר ולא אוכל לחדש בפניכם בתחום הרפואה מאומה! - אולם דבר אחד בלבד יש לי, שאותו לא תוכלו להשלים בשום אופן. חברי המשלחת נדרכו תיכף ושמו אוזנם כאפרכסת, הנה הולך הוא לפענח את ה'סוד' הגדול, ואולי אף להחזיר את ראש הממשלה לבריאותו השלימה. הם הצהירו בפה מלא, שהינם מוכנים לפזר הון רב בעד גילוי הסוד, ויעשו כל אשר יבקש מהם! והתחננו שיגלה להם מה הוא הדבר שהם עדיין לא ניסו אותו.

אמר להם הרב: יש לי כמה מאות נכדים כ"י, שהתפללו עבורי בלב קרוע ומורתח מדי יום ביומו! בכל אותה עת שחליתי, תפילות בוקעות רקיעים. זהו הסוד הגדול של התרופה שהביאה להחלמתי, שאותה כנראה אין לכם... זהו פענוח המדויק של סוד החלמתי בנס ברור בחסדי שמים מגולים, ברחמיו של מלך יושב על כסא רחמים.

אכן, זכה רבי עמרם והותיר אחריו דור ישרים מבורך, בניס ובנות חתנים ומאות צאצאים. אחד מבניו הוא הגאון רבי בצלאל חיים בלוי שליט"א ר"מ בישיבת רמ"א; בחייו שיכל את בנו ר' משה אורי בלוי ז"ל, שנפטר בפתאומיות לפני למעלה מעשור. הלוויתו התקיימה במוצאי שבת קודש, פרשת דברים - חזון, מבית הלוויות שמגר בירושלים להר המנוחות, שם נטמן. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

ר' עמרם מבני 'משפחת שרון', הלא היא משפחתו של א. שרון ראש הממשלה לשעבר, שזה כבר כמה וכמה שנים היה מוטל כך כ'צמח', ללא נייע וללא זיע. אנשיו ובני משפחתו חקרו ודרשו וביירו ללא הרף בכל העולם מה ניתן לעשות להצלתו, ניסו את טובי הרופאים מהשורה הראשונה שבעולם הרפואה והעלו חרס בידם... כולם קבעו בהחלטיות שעל פי כל סדרי הרפואה אין שום תרופה למחלתו.

אך בניו לא אמרו נואש, והחלו לברר בין בתי החולים השונים, האם ישנם אנשים שחלו במחלה זו ויצאו ממנה, וכך נודע להם מתוך אחת הרשימות שקיבלו, על הרה"ח ר' עמרם זצ"ל שחלה אף הוא באותה מחלה בדיוק, ושכב כ'צמח' מספר חודשים באותו מצב כאביהם, עד שלפתע התעורר ויצא לחיים מחודשים. הם ביקשו אפוא לקבוע עמו פגישה כדי לנסות לדלות ממנו מידע, כיצד זה הצליח לצאת ממצב קשה זה.

בהגיעם אל ביתו, מלווים במשלחת של צוות רופאים מומחים, החלו בחקירות ודרישות וביקשו לברר לפרטי פרטים את כל התהליך שעבר, התרופות שנטל והרופאים שטיפלו בו.

כשראה ר' עמרם להיכן נוטים הדברים, פתח את פיו בחכמה ואמר: דעו נא היטב, מבחינה רפואית כנראה עשיתם אתם הרבה יותר ממה שהיה בכוחי לעשות. כל מה שניסיתי אני, בוודאי ידוע

על דא ועל הא

מגפת הקורונה: גדולי הרבנים הורו להוסיף תפילת "אבינו מלכנו"

מרנן זרבנן גדולי ישראל שליט"א קוראים להוסיף את תפילת "אבינו מלכנו" בתפילות החול והשבת

לזעוק בעת אמירת 'אבינו מלכנו' מנע מגפה מנחלתך". על המכתב שהופנה אליו, חתם מרן הגר"ח קנייבסקי את הסכמתו להתחיל לומר "אבינו מלכנו", והוסיף בכתב ידו כי אכן "דבר נכון" לעשות כהצעתו של הרב הראשי. כאשר השאלה הגיעה לפתחו של הרב גרשון אדלשטיין, הוא עיין בה ארוכות; לבסוף הביע את הסכמתו להצעה, והורה כי אכן "ראוי לומר אבינו מלכנו" בימים אלו.

נשיא מועצת חכמי התורה, מרן חכם שלום כהן, עיין במכתב והשיב בכתב ידו כי "בוודאי שכוח התפילה הוא גדול... וע"כ כמה שיוכלו להתפלל בלב שלם ובתחינה זה חשוב, והקב"ה יקבל תפילתנו ויעננו ברצון".

לאור הוראת גדולי הדור, תיעשה הפנייה והקריאה לכלל בתי הכנסת להוסיף את תפילת "אבינו מלכנו" לאחר חזרת הש"ץ בשחרית ובמנחה.

בשל התפשטות מגפת הקורונה והעלייה התלולה בנתוני התחלואה ברחבי הארץ, קראו מרן הגר"ח קנייבסקי ומרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א להתחיל לומר את תפילת "אבינו מלכנו" בכל יום, לאחר תפילות שחרית ומנחה.

במכתב ששיגר הגר"ד לאו, לגדולי ישראל שכותרתו "עת צרה היא ליעקב", כתב: "עוברים עלינו ימים קשים, מדי יום שומעים שהמגפה הנוראה ממשיכה לפגוע ולהפיל חללים. הפגיעה היא בכל תחומי החיים. עולם הישיבות ניצב בפני ניסיון גדול, בבתי הכנסיות מתמעט קול הרינה, ומשפחות רבות ספונות בד' אמותיהן ומצפות לבשורות טובות".

"גם אלו שמנסים למצוא מזור ותרופה מבינים שאין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים", הוסיף הרב לאו. לאור המצב הקשה, הוא ביקש מהרבנים את הסכמתם "לתקן ולומר בציבור פעמיים ביום, שחרית ומנחה, לאחר התפילה את תפילת 'אבינו מלכנו', ובעיקר

האם מזג האויר עשוי להשפיע על חובת התענית בתשעה באב?

David Cohen/Flash90

ומדוע מניחים תפילין בתשעה באב רק בתפילת מנחה? - לקט הלכות לתשעה באב

במקום שמזג האויר חם, כבארץ ישראל, ויש שהחמירו בכך אף בזמננו כאשר אין סיבה רפואית להקל. ומעוברת שיש לה קושי מיוחד או בעיה רפואית בשל עיבורה, ואף אם העיבור גורם לה להקאות (למעט אם גורם לבחילות בלבד), או שחשה חולשה מיוחדת בעת הצום, או שהצום גרם לה הפלה בעבר, או שקיים חשש כי הצום יגרום להקדמת הלידה - יש שהורו שפטורה מלצום.

[שו"ע תקנד, ה-ו, משנ"ב ט, יג ר"ד; ביאורים ומוספים דרשו, 16, 24 ו-27]

האם מותר למרוח 'קרם גוף' בתשעה באב?

הרחיצה אסורה בתשעה באב כאשר היא נעשית לשם תענוג, אבל רחיצה הנעשית לשם הסרת זוהמה, לכלוך וריח מצחין מהגוף, או לשם רפואה ולהקלה על כאבים, או הנגרמת תוך כדי שטיפת כלים ומאכלים וכדומה, וכן הנעשית להעברת רוח רעה, או לנקיית לצורך לימוד ותפילה, או הנעשית לצורך מצוה, כנטילת ידים לסעודה או לנשיאת כפים - מותרות.

הסיכה בשמנים ובקרמי גוף למיניהם - אף של אבר בודד - גם היא אסורה בתשעה באב כאשר היא נעשית לשם תענוג, ולא כשהיא נעשית לשם הסרת זוהמה ולכלוך, או לשם רפואה. בנוגע לשימוש בדיאודורנט - יש אומרים שדינו כסיכה הנעשית להסרת זוהמה ומותר, יש אומרים שדינו כסיכה הנעשית לשם תענוג ואסור, ויש אומרים שאין דינו כסיכה כלל.

[שו"ע תקנד, ט, יא, יד וטו, משנ"ב יט, כא כב רכט וביה"ל ד"ה סיכה; ביאורים ומוספים דרשו, 35, 38, 39, 44, 48 ו-49]

באיזו שעה מותר לנקות את הבית בתשעה באב?

מנהג כל ישראל שלא לעשות בתשעה באב מלאכה הדורשת עיסוק ממושך, וכן שלא לעסוק במסחר. וחכמינו ז"ל אמרו, כי העוסק במלאכה או במסחר אף לאחר חצות היום ומסיח את דעתו מהאבילות, לא יראה ברכה במעשיו, כלומר, שלא ירויח מאומה במלאכתו ובמסחרו, ויש אומרים שאף ייגרם לו הפסד בגינם. ואף הצעת מיטות, סידור הבית ונקינות אסורים, ויש מעדות הספרדים שהקלו בכך לאחר חצות היום. ומנהג האשכנזים להקל בעשיית כל מלאכה לאחר חצות, אך יש להמנע מזאת כאשר הדבר גורם היסח הדעת מהאבילות.

האם מצוות תלמוד תורה קיימת בתשעה באב?

מלבד איסורי האכילה והשתייה וכו' הקיימים בתשעה באב, אסור ללמוד תורה, מהטעם האמור - שהיא משמחת את הלב, וכפי שנאמר: "פיקודי ה' ישרים משמחי לב"; ומותר ללמוד דברים שיש בהם סיפורי רעות, כספר איוב וכן חלקים מספר ירמיה, בדילוג פסוקי הנחמה שבהם. ואף את חלקי התורה שמותר ללומדם בתשעה באב, יש ללמוד בצורה פשוטה, ולא בעיון ובהעמקה, בפלפול, בדרוש, או בקושיות ותירוצים, משום שאלה גורמים לשמחה; ויש שהתיר עיון הנצרך לשם הוראה הלכה למעשה. ויש שהתיר ללמוד את החלקים המותרים בהעמקה, והתיר גם לעסוק בדרושים ארוכים על מגילת איכה.

בגדר איסור זה מובאות שתי דעות בראשונים; לדעה אחת אין חיוב ללמוד תורה ביום זה, אלא שהחפץ ללמוד בחלקים המותרים רשאי לעשות זאת, ולדעה האחרת מצות לימוד התורה קיימת גם בתשעה באב, בחלקים המותרים, וכן דעת כמה מהאחרונים ומפוסקי זמננו.

ונוהגים שלא ללמוד תורה כבר בערב תשעה באב מחצות היום ואילך, כי אם בחלקים המותרים גם בתשעה באב עצמו, משום שהתורה משמחת את לב הלומד, ומה שלומד האדם מחצות היום ואילך תפוסה בו מחשבתו גם בלילה, ונמצא שנכנס לאבילות בשמחה; ויש שהקלו בכך משום ביטול תורה וצער הלומדים. המשנה ברורה הכריע שאין למחות ביד המקל, וכך אכן נהגו ביישיבת 'ראדין' על פי הוראתו; והחזון איש הורה כדעת המחמירים.

[שו"ע תקנד, ב, רתקנד, א, עם משנ"ב וביה"ל, וביאורים ומוספים דרשו]

האם מזג האויר עשוי להשפיע על חובת התענית בתשעה באב?

יולדת פטורה מלצום מתשעה באב עד חלוף שלשים יממות (720 שעות) מהלידה, ולדעת הרמ"א - מעת חלוף שבע יממות מהלידה יש להחמיר ולצום, אם אינה חשה צער מיוחד באופן שיש לחשוש לסכנת חיים, וכן אינה חולה כלל. ובזמננו יש להקל בכל מקרה עד חלוף שלשים יום, ויש שהחמיר בכך גם בזמננו. ויש שכתב שאם הסתיימו שלשים היממות במהלך תשעה באב, אינה חייבת לצום עד סוף היום.

מעוברת חייבת לצום בתשעה באב, ויש שהקלו בכך בזמננו

שאינן לאחל איחול זה לפני חצות היום. ומותר לומר 'להתראות' בסיום שיחה, כנהוג, אך עדיף לסיים: "שנזכה להתראות בבנין בית המקדש".

[שו"ע תקנא, כ, ומשנ"ב מב; ביאורים ומוספים דרשו, 63-64]

מדוע מניחים תפילין בתשעה באב רק בתפילת מנחה?

בתשעה באב, נוהגים שלא להתעטף בטלית גדול ולא להניח תפילין בתפילת שחרית, אלא בתפילת מנחה, כהקבלה לאמור במדרש שבעת החורבן קרע הקב"ה את טליתו והסיר מעליו את תפיליו, כביכול. את הציצית (טלית קטן) יש ללבוש כרגיל, אך יש אומרים שאף אם פשט אותה בלילה אין מברכים עליה בבוקר, ולכן ראוי לכתחילה שלא לפושטה בלילה כדי לצאת מידי ספק חיוב הברכה בבוקר.

ראוי להוסיף, כי לפני קיום מצות עשה אסור לאכול סעודה ולישון 'שינת קבע' עד לקיום המצוה, והפוסקים נחלקו בנוגע להנחת תפילין בתשעה באב, האם אסור לישון לפני קיומה בעת תפילת המנחה, ויש שהתירו זאת לפני חצות היום, ויש שהתירו במשך כל היום, כיון שיש הסוברים שאין חיוב הנחת תפילין כלל בתשעה באב. וכן נחלקו לענין חולה הזקוק לאכול סעודה בבוקר, אם עליו להניח תפילין לפני אכילתו.

[שו"ע תקנא, א ומשנ"ב א-ב; ביאורים ומוספים דרשו, 2-3]

מלאכת 'דבר האבד' מותרת בתשעה באב אף לפני חצות היום, אך אם הדעת מוסחת מהאבילות בשל העיסוק המלאכה, יש לעשותה באמצעות גוי; ומלאכה באמצעות גוי מותרת אף בדבר שאינו אבד, למעט אם מדובר במלאכה הנעשית בפרסום רב, כבניית בית וכדומה. כמו כן, מכירת מוצרי מזון, כלחם וחלב וכדומה, מותרת אף לפני חצות.

[שו"ע תקנא, כב-כד, משנ"ב מג, מו, מח, מט רנ, ושעה"צ נג; ביאורים ומוספים דרשו, 66, 68 ו72]

איזה איחול מחליף את 'להתראות' בתשעה באב?

'שאלת שלום' אסורה בתשעה באב, דהיינו, אסור לאדם לברך את זולתו לשלום; והנתקל באדם שאינו יודע הלכה זו ואומר לו שלום, מותר להשיבו בשפה רפה ובכובד ראש, ולכתחילה יש לומר לו שבתשעה באב הדבר אסור; אולם, נענוע הראש לאות שלום מותר. ונתינת מתנה בתשעה באב אסורה אף היא, ואף להבטיח מתנה אסור, כיון שדברים אלו הם בכלל 'שאלת שלום'.

כחלק מהדין האמור - ש'שאלת שלום' אסורה בתשעה באב, אסור לאחל 'בוקר טוב'; וכן אסור לשאול אדם חולה לשלומו ולהרגשתו. אולם מותר לאחל 'רפואה שלמה', וכן מותר לאחל 'מזל טוב'; ויש שכתב שעדיף לדחות זאת ליום אחר, ויש שכתב

על דא ועל הא

יש פסוק שמהדהד באזני רבים וגורם להם פחד מביאת המשיח, שמא יצטרכו להתחבא אז במערות ובמחילות. אבל בדקתי במפרשים וכולם מסבירים שזה נאמר על עובדי אלילים וממש לא עלינו...

וגם: מהי התשובה לאלו שחוששים שמא המשיח 'יתפוס' אותם בלתי מוכנים? ומדוע כה חשוב להנך את הילדים לחוש את אבלות החורבן?

משום שהבעש"ט זיע"א אמר שבמקום שמחשבתו של אדם נמצאת, שם הוא נמצא. ולכן יהודי שמוחו וליבו נמצאים בהשתוקקות וציפייה לבנין בית המקדש, הרי הוא נמצא שם, בבית המקדש, ומובן שהוא מתעלה לרמה אחרת לגמרי (עפ"י קדושת לוי על מגילת איכה).

הסיבה לריחוק מאבלות החורבן

בשנות בחרותי, התפללתי שנה אחת בתשעה באב תפילת ותיקין בכותל המערבי, ושם ראיתי את הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצ"ל, ראש ישיבת תורה אור, יושב ובוכה בדמעות ממש, תוך כדי אמירת הקינות. הייתי מופתע, כי עד אז לא ידעתי שעדיין יש בעולם יהודים שמצטערים ממש על החורבן. מאז הצבת

לפני כשנה - מספר הרב יחיאל פליסקין שליט"א, יועץ חינוכי ומרצה - הוזמנתי למסור הרצאה בשכונה מסוימת בנושא 'כיצד נחנך את ילדינו לאבלות החורבן', אך כשהגעתי למקום התברר שהגיעו רק... 2 משתתפים! כנראה, הסקתי מכך, שההורים עסוקים כל כך בבעיות דוחקות, שאין להם פנאי ללמוד כיצד לחנך לאבלות החורבן.

אולם אדרבה! במקום לעסוק ב'כיבוי שריפות', צריך דווקא להעמיק את השורשים של ילדינו בהשקפה ואמונה עמוקה, מה שיתן להם קדושה ועוצמה נפשית, כדי לעמוד איתנים מבפנים מול עולם מלא בנסיונות.

שהרי כתוב בספרים הקדושים, כי ככל שיהודי זוכה לכיסופים וגעגועים לבית המקדש, הרי הוא מתעלה לרמה אחרת לגמרי,

איש, כי לא ישובו בתשובה עד שיראו תחילת הישועה. ועדיין יהיו בהם פושעים ומורדים, ויצאו מהגלות בכלל רוב ישראל השבים בתשובה, ויכלו בדרך שלא יבואו לארץ ישראל".

מבואר, שכאשר תבוא בשורת הגאולה, יהיה 'זמן ביניים' שבו עם ישראל יצאו מכל מקומות גלותם ויעלו אל ארץ ישראל, ובתוך הזמן הזה יתאפשר לכל יהודי לחזור בתשובה, ורק הפושעים והמורדים שיתעקשו לא לחזור בתשובה, לא יזכו להגיע לארץ ישראל. (וכעין זה מבואר ברמב"ם תשובה ז' ה', ופי' האלשיך סוף מלאכי, ומצודת דוד תהלים קל, ח).

מי יבא במערות צורים מפני פחד ה'

יש פסוק די מפחיד בספר ישעיה (ב, יט) וְבָאוּ בְּמַעְרֹת צְרִים וּבְמַחְלוֹת עֶפְרַיִם מִפְּנֵי פֶחַד ה' וּמִהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוֹמוֹ לְעֶרֶץ הָאָרֶץ. פסוק זה מהדהד באזני רבים, וגורם להם פחד מביאת המשיח, שמא יצטרכו להתחבא אז במערות ובמחילות.

אבל בדקתי בכל מפרשי הנביא במקום, וכולם מסבירים שהפסוק הולך בכלל על עובדי האלילים, וממש לא עלינו. ובכן יהודים יקרים, בל נפחד מביאת המשיח. נמתין לו, נצפה לו, ונחנך את בנינו ובנותינו להשתוקק בכל לב שיגיע כבר היום! (קטעים מתוך מאמרו של הרב יחיאל פליסקין שליט"א, מכון 'שתולים')

לעצמי מטרה, שגם אני ארגיש יום אחד את הצער בלב. ב"ה כבר התקדמתי בזה מעט.

הסיבה העיקרית לריחוק מאבלות החורבן, היא משום שחסרה הידיעה וההרגשה מה הפסדנו. ואם במבוגרים כך, על אחת כמה וכמה בילדים. ישנם בתים שבהם בליל תשעה באב האב מכנס את כל בני הבית יחד, כשהם יושבים על שרפרפים או מזרונים, ומספר להם מסיפורי בית המקדש והחורבן, כפי הידע והרגש אשר חננו השי"ת, עד שחלקם נרדמים תוך כדי סיפור... נסו זאת פעם אחת, והילדים ימתינו לזה שנה שלמה...

אל תפחדו מביאת המשיח

ישנם כאלו שמפחדים מביאת המשיח, שמא הוא לא ימצא אותנו מוכנים, ולכן הם לא מצפים לו. אבל אחד מהחייבים היותר גדולים של כל יהודי הוא: "ציפית לישועה"! לא מספיק להאמין שמשיח יבוא, צריך גם לצפות לו, ולרצות שיבא מהרה.

ובכן, השנה מצאתי בספרים הקדושים הפתעה, כי כשהמשיח יבוא, יהיה "חלון זמן" שבו יתאפשר לכל יהודי לחזור בתשובה, גם אם ברגע האחרון!

כך כתוב ברד"ק (ישעיהו נט, טז): "כי רוב ישראל ישובו בתשובה אחר שיראו סימני הגאולה, ועל זה נאמר וירא כי אין

הסיפור היומי

אמי ביקשה שאניח לה: "אתה לא רואה שאני בוכה? תן לי לבכות בשקט!". אך אני הייתי נחוש בדעתי שיש לי פתרון לבעיה, ולא הותרתי לה ברירה. אנחנו יוצאים עכשיו לקנות דירה! - אמרתי...

נער צעיר בן 14 יוזם ומבצע עסקת נדל"ן מוצלחת בתוך יום אחד - סיפור מדהים שיכול להתרחש רק בעזרתו של 'אבי יתומים'

נער צעיר כבן 14 הייתי אז, נחוש בדעתי שיש לי את הפתרון לבעיה. אמרתי לאמא: הולכים עכשיו לקנות דירה. לא הותרתי לה ברירה, ובעוד דמעתה על לחיה צעדנו לתחנת האוטובוס, עלינו לאוטובוס הראשון ומשם החלפנו קו עד לשכונה שרציתי, חיפשנו מי מוכר בית, מצאנו בית למכירה בדיוק בסכום של הפיצויים, חתמנו זיכרון דברים על סמך כספי הפיצויים וקבלנו כבר את המפתחות לידיים, ואחרי יומיים הדירה כבר הושכרה לשוכרים החדשים. דמי השכירות היו מקבילים בדיוק למשכורת החודשית שאמא הרוויחה בזמנו, אלא שעכשיו אמא קבלה את המשכורת ללא צורך לצאת לעבודה.

לא חלפו שלושה ימים ואל אמא מתקשרים ממקום העבודה הקודם ומבקשים ממנה לשוב לעבודה כי לא מצאו בשום אופן תחליף לעבודתה... אמא הסכימה בתנאי שיעבירו את הפיצויים, הם הסכימו, העיקר שתחזור לעבוד. אמא חזרה לעבוד במקום שמאוד אהבה לעבוד בו, ועתה הרוויחה כפול, גם משכורת

היה זה לפני כ-20 שנה. חזרתי הביתה מהישיבה שמח וטוב לב מחפש את אמא להגיד לה שלום. מצאתי את אמא בפינת הבית מכוונסת בתוך עצמה פניה מוסתרות בכפות ידיה, רטובות מדמעות והיא מתייפחת מבכי כאילו שחרב עליה עולמה.

נבהלתי מאוד ושאלתי אותה מה קרה, אך היא, מרוב בכי ותוגה לא הייתה מסוגלת לענות לי. ניסיתי שוב ושוב עד שפלטה לעברי שהיום פיטרו אותה מהעבודה ואיך תביא אוכל לפי הטף?!

אמא מכלכלת לבדה את הבית מאז נלקח אבא לעולם שכולו טוב בהיותי בן חמש. והנה קרס מטה לחמה והיא בוכייה.

ניגשתי לטלפון, וצלצלתי לידיד המשפחה רואה חשבון במקצועו, שאלתי אותו כמה כסף מגיע לאמא, פיצויים על עשרים וחמש שנות עבודה. הוא התעניין מה קרה ושאל לפרטים, אחרי חישוב שלו אמר שמגיע לה קרוב לחצי מיליון שקלים. מחוץ מאוזן לאוזן ניגשתי לאמא ואמרתי לה שאנחנו יוצאים. אמי ביקשה: "אתה לא רואה שאני בוכה? תן לי לבכות בשקט!!!"

מהעבודה וגם סכום נאה משכר הדירה.

הסיפור קרה לפני עשרים שנה בערך, בהתבוננות לאחור אני חושב כמה השגחות היו בסיפור הזה. אני נער צעיר אמנם, אך כאשר אתה גדל ללא אבא רובץ על הכתפיים שלך עול, וה' יודע לנווט את הצרכים בצורה מדודה ומדוייקת, ודמעות יתום ואלמנה מגיעות עד לכיסא הכבוד.

ואם תשאלו מה לנער בן 14 ולנדל"ן? אז זהו, שבאמת לא היה לי קשר לנדל"ן, אלא שבדיוק לילה קודם למדתי עם האברך שלי

והוא סיפר לי שקנה דירה באותו רחוב מתחרד, ונקב בסכום, אז ידעתי שבאותו רחוב עלות הדירה מתאימה לסכום הפיצויים... ומכיוון שהתעניינתי אצל האברך שלי איזה קווים מגיעים לשם ומהיכן לוקחים אותם, ידעתי בדיוק כיצד להגיע. אבל למצוא דירה ושוכר והכל באותו שבוע, אין זה כי אם יש ה' וחובה לפרסם ברבים ולהודות קבל עם ועדה...

(מכתבו של בעל המעשה: ב' מ', פורסם ב'טיב הקהילה')

יהלומים מגדולי ישראל

מסופר כי היתה בכותל המערבי פינה ששם הוריד הגה"ק רבי נחום משאדיק זצ"ל דמעות לרוב, עד שנעשתה גומא מחמת דמעותיו, והיו צאצאיו מראים זאת לגדולי ישראל אף אחר שנים מפטירתו...

לקט עובדות על אבלם של גדולי ישראל על החורבן

המערבי ביחד עם ידידו הצדיק רבי נפתלי צבי פרוש זצ"ל ושניהם ערכו תיקון חצות בבכיות קורעות לב, עד שמרוב בכי נתעוור רבי נחום בעין אחת.

וסיפר בנו רבי אברהם בהר"ן זצ"ל (ספר היחס עמ' 15), שהוא זוכר כי בעודו ילד קטן והיה ישן במיטתו, כששמע את בכי התמרורים אשר שפך [אביו רבי נחום] באמירת תיקון חצות, היה ממש נופל מהמיטה מהמרירות והבכיות.

ומסופר (ס' פרי דוד בהקדמת בן המחבר עמ' י"ג) שהיתה בכותל המערבי פינה ששם הוריד הגר"נ דמעות, עד שנעשתה גומא מחמת דמעותיו... והיו צאצאיו מראים זאת לגדולי ישראל אף אחר שנים מפטירתו. והעיד עליו בעל ה'אמרי בינה' במכתבו: "כמעט לא הניח יום שלא הלך אל הכותל המערבי, והניח ראשו בין ברכיו להתפלל על צרות ישראל וגלות השכינה".

חשש להתקרב אל הכותל

שח לנו מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל על הגרע"י שלזינגר זצ"ל: כשהיה ילד קטן, סבו הצדיק רבי יוסף שמואל שוורץ זצ"ל נוהג היה להעירו בחצות הלילה ולהשכיבו על הריצפה, ובהחזיקו את פאותיו היה אומר: "לכל הפחות שיבכה בחצות, וישכב על הארץ בחצות". ואכן כל ימי חייו היה הגרע"י מקונן בחצות לילה על ירושלים ועל גלות השכינה.

מסופר בספר "מעילו של שמואל" (עמ' רצ) בשם הגאון רבי שמואל אהרן יודלביץ זלה"ה, שמנהגו היה בעת שמגיע לכותל המערבי, שהיה עומד מרחוק. ואמר שכן היה מנהגו של המהר"ל דסקין זצ"ל שלא היה ניגש עד לכותל. אמרו לו מקורביו: יתכן שרבינו המהר"ל דסקין חשש שזהו כותל העזרה כפי שחששו בזמנו, אבל בזמננו התגלו שרידי הכותל המערבי לכל ארכו עד

סיפר ר' אליעזר ויספיש ז"ל, שפעם ראה את הגה"ק ר' דוד בהר"ן זצ"ל עומד אחר חצות כולו נרגש ובוכה, באומרו: זה לי הפעם הראשונה מיום שעמדתי על דעתי שהפסדתי מלומר תיקון חצות. וכע"ז מסופר, שבאחת השנים כשהיה חולה התעורר באמצע הלילה ושאל את נכדו רבי מרדכי אפל זצ"ל מה השעה, ואמר לו שהשעה כבר אחרי חצות. אמר לו רבי דוד בהר"ן שאינו זוכר שאיחר פעם מלקום בחצות (מפי רבי דוד פרידמן שליט"א, בשם רבי שלמה יחיאל פרידמן זצ"ל).

כשהתעוררה פעם נכדתו הקטנה [אשת הגר"י פלקסר זצ"ל] לקול בכייתו וראתה אותו יושב על הרצפה ובוכה כשנר דלוק לידו, קמה ממיטתה מרוב פחד ודאגה מה אירע בבית. ניגש אליה רבי דוד והקים אותה ואמר לה שלא תדאג כי כך נוהג הוא בכל יום, לבכות על חורבן בית המקדש.

לעת זקנותו היה נוהג לומר את תיקון חצות כשהוא יושב על כסא כי לא יכול היה לשבת על הריצפה מחמת כאביו ומכאוביו, אך פ"א ראוהו בכל זאת מתאמץ ויושב על הארץ (מפי רבי דוד פרידמן שליט"א, בשם רבי שלמה יחיאל פרידמן זצ"ל).

ומסופר, שכאשר חיתן את בתו עם בעל ת"ח ויר"ש, חזרה בתו באמצע ימי השבע ברכות ואמרה לו: כיצד נתת לי בעל כזה שלא אומר תיקון חצות? והסביר לה שבדורנו אף הרבה יראי שמים אינם אומרים תיקון חצות ואין זה מראה על חסרון ביר"ש (רשימות רבי אשר לעמיל כהן שליט"א, בשם אביו רבי אברהם הערש כהן זצ"ל).

הדמעות יצרו גומה בקרקע

על אביו הגה"ק רבי נחום משאדיק זצ"ל מסופר (ס' האיש על החומה ח"ג עמ' 347) שמנהגו היה לרדת כל חצות לילה לכותל

שגורמים לחיילים לעבור על איסור].

המבחן העצמי של האדר"ת

סיפר רבנו הגראי"ל שטינמן זצ"ל שראה בכת"י של האדר"ת בצוואתו (נפש דוד או' לד) וז"ל: "חז"ל אמרו בברכות (מא, ב) לידע אינש בנפשיה אם צדיק גמור הוא. בעוונותי הרבים נסתפקתי על עצמי כמה פעמים, אמנם לקחתי לעצמי בחינה הזאת, ואני רואה בעצמי סימני טהרה ויראת שמים: הן תלאות רבות והרפתקאות שונות עברו עלי ל"ע, והן הן הזקיננו אותי בלא עת, ילדים רבים נקטפו באביב ימיהם ל"ע - בכל זה אין דבר אשר יביאני לידי בכי תיכף, כמו שמביאני זכרון ירושלים עיר קדשנו ובית תפארתנו, גלות השכינה, גלות התורה וגלות ישראל, אשר ברגע התבונני כמו זולגות עיני דמעות".

ואמר רבנו, שרואים בכת"י במקום הנ"ל סימנים של כתם גדול של דמעות שירדו מעיניו של האדר"ת בעת שכתב את הדברים. (נלקט ע"י י"ג, קובץ גיליונות)

לכותל הדרומי, והתברר בודאות שזהו כותל הר הבית והגישה אליו מותרת לכל. ענה ואמר: לא זה היה טעמו של המהריל"ד, אלא משום שחשש שכשיגיע אל הכותל המערבי שריד בית מקדשנו עלול הוא להתרגש עד לסכנת חיים, והיה זה עבורו ספק פיקוח נפש.

וסיפר עוד, כי בבואו של המהריל"ד לירושלים ביקש לגשת לכותל המערבי, אבל בדרכו נרעש וקרא: מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים, ועכשיו השכינה הקדושה בגלות ובצער ובוכה ומקוננת על בניה שגלו מעל שלחן אביהם ועל האב שהגלה את בניו. ומרוב בכי ודמעות חש ברע ושב על עקבותיו.

[ומובא שם עוד ששאלו את רש"א: אם כן מדוע אין הוא מתקרב אל הכותל, האם חושש גם הוא מהתרגשות עד פיקוח נפש? ואמר: מי ידמה ומי ישוה למהריל"ל דיסקין וטהרת נפשו. לא זו הסיבה, אלא משום שהחיילים עולים להר הבית האסור בעליה כדי לשמור על הנגשים אל הכותל, ואין אני רוצה להמנות על אלו

שו"ת קורונה

האם ניתן לצרף חולה קורונה לזימון? האם צריך ליטול ידים אחרי בדיקת דם? והאם מותר ללכת בשבת למקומות שמודדים חום בכניסה?

וגם: למה הגיעה המגפה? מה יהיה? וכמה זמן נוכל להמשיך כך? - לקט שאלות ותשובות המצויות בימי מגפת הקורונה שנערכו בידי הגרי"א הלוי דינר שליט"א רב ביהכ"נ צא"י 'דברי שיר' ב"ב

זצ"ל "שולחן שלמה" רפואה ח"א עמ' קי"ב), וכמובן כשמוציא דם לצורך תרומת דם, ובפרט שיש בזה משום "שומר מצוה לא ידע דבר רע" (שם), וכל שכן בדם שנטף מפצע, בודאי אין מקום לנטילת ידים כלל, ואפילו אם נגע בדם (שם).

שאלה: חולה קורונה יושב בצד אחד של השולחן, וכל יתר הסועדים מצדו האחר של השולחן, האם אפשר לצרפו לברכת זימון?

תשובה: א. כתוב בשו"ע (ס' קצ"ז סעיף ג') שלושה שאכלו כאחד אם כל אחד מקפיד לא לאכול מן השני, כגון שאחד כהן ואוכל תרומה, וממילא השני לא יכול לאכול ממנו, והשני שהוא ישראל אוכל פת עכו"ם שהכהן מקפיד לא לאכול, אי אפשר להצטרף ביחד לזימון. ב. אבל אם הישראל אוכל פת רגילה, אפילו שהוא לא יכול לאכול תרומה של כהן, מ"מ כיון שהכהן יכול לאכול ממנו, מצטרף.

ג. ולפ"ז, חולה קורונה אע"פ שאחרים לא יאכלו מהפת שלו, כיון שהוא יכול לאכול מהפת שלהם (ובאמת מקבל מהם את

שאלה: למה הגיעה המגפה, מה יהיה, איך נמשיך וכמה זמן נמשיך כך?

תשובה: "למה" - גימטריה 75 (על העבר). "מה יהיה" - גימטריה 75 (על העתיד). והתשובה לשניהם היא "בטחון" - גימטריה 75, כלומר לבטוח ולסמוך על הקב"ה, ברוך ד' יום יום! בפרשת לך לך (בראשית יב, ד) בתחילת הניסיונות של אברהם אבינו כתוב: "ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן". לכאורה פסוק זה מיותר, ומדוע התורה כתבה אותו? אלא שבאה לרמז באיזה כוח הצליח אברהם לעבור את כל הניסיונות - ע"י "שבעים וחמש", שזהו הגימטריה של "בטחון". ובעז"ה בקרוב, במקום ה'קורונה' נזכה ל"קול רנה וישועה באהלי צדיקים".

שאלה: האם צריך ליטול ידים לאחר בדיקת דם?
תשובה: כתב השו"ע (ס' ד' סעיף י"ט), המקיז דם צריך ליטול ידים, ע"י שם, אולם כל זה כשמקיז דם לצרכי רפואה, אבל המוציא דם לשם בדיקת דם אין לנו לחדש דבר מדעתנו, דבכל דברים סגוליים אין לך בו אלא חידושו (הגרש"ז אויערבך

(האוכל), יש כאן צירוף לזימון.

ד. המנהג שחולה הקורונה הוא המזמן, כיון שהוא הגורם לכך שיש כאן זימון, וכעין המבואר במשנ"ב (שם ס"ק ט') שאם אחד אוכל גבינה ושנים אוכלים בשר מצטרפים, שהרי מי שאוכל גבינה יכול לאכול מלחמם, והמנהג שאוכל הגבינה מברך, כיון שהוא הגורם לזימון.

ה. וכל זה אם כל אחד אוכל מכרו, אבל אם אוכלים כולם ממטבח אחד, בכל אופן מצטרפים (רמ"א שם), ולכן בנד"ד שאוכל בביתו, לכו"ע נחשב לצירוף, וכל אחד יכול לברך.

שאלה: בימים אלו מי שהולך לכותל המערבי בשבת, נבדק ע"י השומר במד חום דיגיטלי כדי לראות שאין לו חום והוא לא נוגע בנגיף הקורונה, וכן בכניסה לבתי חולים. האם יש איסור ללכת למקומות אלו (כשאינן פיקוח נפש)? שהרי בגללו נעשתה מלאכה

בשבת?

תשובה: אם השומר הוא ישראל בודאי שאסור, היות שאין פיקוח נפש להתפלל בכותל מערבי או לבקר חולה בבית חולים, ונמצא שהוא גורם ליהודי לחלל שבת (ועי' משנ"ב ס' שמ"ז ס"ק ז', שגם למומר יש איסור לסייע לו לדבר איסור גם באופן שאין בו משום "לפני עוור", כגון שבלעדיו היה יכול לעשות את האיסור, ודלא כש"ך יו"ד ס' קנ"א ס"ק ו').

אולם אם הבודק הוא גוי, היות והוא עושה כן משום הוראת המקום, וההולך לכותל או לבית החולים לא צריך לזה כלל, כי יודע שאינו חולה - מותר לו להיכנס, היות שאין זה צורך שלו כלל ('שבט הלוי' חלק י' תש' ס', שמותר לעבור מצלמות אם אין זה נוגע אליו כלל, וכן דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל), ולכן מותר לכתחילה להיכנס למקומות אלו, ומעשה הגוי לא מתייחס אליו.

(נלקט מתוך גיליון 'מים זכים')

השו"ת היומי

ביקש להפוך 'צרה' ל'רצה' ושכח - האם מותר לחזור לתחילת הברכה בגלל כוונה שאינה מעכבת?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

אתה ה'. והטעם כמבואר במשנ"ב (ס"י ק"א ס"ק ד) שמי שלא כיוון באבות, אם לא סיים ברוך אתה ה', כתב ה'חיי אדם' שיחזור לומר מ'אלקי אברהם', וכן מבואר (בס"י תקפ"ב ס"ק ט"ז) לגבי אמירת 'וכתוב' בעשי"ת, שאם לא סיים ברוך אתה ה' מותר לחזור, אף שהזכיר שמות באמצע הברכה, אף שהזכרת וכתוב אינה מעכבת. הרי שהשמות שבאמצע הברכה אין בהם איסור ברכה לבטלה. והשי"ת ברחמי וברוב חסדיו יהפוך לנו מ'צרה' ל'רצה' ומתוך צרה ימציאנו פדות ורווחה.

שאלה: כתוב בספ"ק שיש כוונה מסויימת לכוון ב'בין המצרים' בברכת 'רצה' בתפילת שמונה עשרה, שע"י השפעת רחמים וחסדים תיהפך 'צרה' ל'רצה'. מה הדין כשהתחיל ברכת 'רצה' ונזכר שלא כיוון כוונה זאת, ועדיין לא סיים את הברכה - האם מותר לו לחזור לתחילת הברכה ולכוון במילת 'רצה', או שמא, כיון שיש בברכה שמות הקדושים אסור לו לחזור על אותם שמות לצורך כוונה שאינה מעכבת.

תשובה: מותר לו לחזור לתחילת הברכה כל זמן שלא אמר ברוך

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

רבותי, נמצא החיסון לקורונה!

מסתבר, שה'שפת אמת' גילה אותו כבר לפני מאה וחמש שנים...

ומתפעלים יותר מידי - הרי זה לא סימן מבשר טוב. אדרבה, אם (נקיים את ההנחיות כמובן בפועל, אבל) לא ניכנס ללחץ, לא נתייחס לקורונה, היא תהיה כמי שאינה, הרי הקללה - לא יהיה לה קיום עלינו, והיא תחלוף מעלינו.

זה עובד כמו הילד המציק שבכתה. הוא ניגש לאחד הילדים ומציק לו, מנסה להבעיר בערה ולהוציא אותו משלוותו. הוא רק מחכה לפיצוץ הגדול, ל'אקשן' שיתחיל. אבל אם הקורבן התורן פשוט לא מתייחס אליו, גם כשהוא מגביר את ההצקות - הוא מהר מאד מבין ש'אקשן' לא יצמח לו ועובר הלאה, לקורבן ההצקה הבא בתור.

ככה זו מידת הדין, כך היא הקורונה, היא מגיעה ודופקת על החלונות, רוצה להתפרץ פנימה, אבל אם נהיה מספיק חכמים על מנת לא להתרגש ממנה, על מנת להתמלא בידיעה שהכל בשליטה, שהקב"ה הוא לבדו עשה, עושה ויעשה לכל המעשים - מידת הדין תתייאש מאיתנו, היא תעבור מעלינו.

ה'שפת אמת' בעצם ממציא לנו כבר לפני מאה וחמש שנים (בשנת תרל"ה) את החיסון לקורונה, ובמילותיו: "שלא יפסיק מדביקות וביטחון שיש לו בקב"ה".

כל מה שנותר לנו הוא להתחסן מפני הקורונה, כך שאם יבצעו בדיקה סרולוגית, ימצאו בדמנו המון המון נוגדנים של ביטחון ודביקות...

להירגע. להירגע. להירגע.

גם כשאנו רואים את הנתונים קופצים ומנתרים, ועוד ועוד חולים מתווספים מדי יום, ביניהם חולים הסובלים סבל כל יתואר, גם כשאנו שומעים את עדויותיהם של שכנים, חברים ומכרים שחלו בקורונה ועדיין הם אוכלים מדי יום מנות סבל ברמות שונות. עדיין הכי חשוב לשמור על קור רוח, למלא את הריאות במצבור של אמונה, לשאוף רק את ההרגשה שאין לנו ממה להיבהל וחלילה לנו מלהיכנס לפאניקה.

את ההנחיות צריכים לשמור, מחובת הזהירות וההשתדלות - אבל מעבר לכך, נשליך את יבנו על אבינו שבשמים.

צילום מתוך הספר הקדוש 'שפת אמת' הגיע מול עיני (בסיועו של ידידי איש הקולמוס, הרב משה אהרון אויש, המשמש בו זמנית כאחד מטובי סופרי 'המבשר' וכראש ישיבת 'אוהבי תורה' באשדוד); השפת - אמת מתייחס למידת הדין היורדת לעולם ולדרך בה עלינו להגיב עליה.

זו לשונו:

"לקבל כל המאורעות בשווה, כי אם אין האדם משתנה בפגוע בו מידת הדין, אין לה קיום להקללה וחולפת ועוברת ממנו. אך חס ושלום אם האדם מתפעל יותר מידי, בזה נוסף קיום וחיוזוק להרע".

במילים אחרות: אם אנחנו מתמלאים בפאניקה מהקורונה, ומשבשים לעצמנו את שגרת החיים (יותר ממה שמוכרח)

על מי מותר - ואף מצוה - לדבר לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

- דהיינו עם שאתך בתורה ובמצוות. אך אנשים שמכירם שיש בהם אפיקורסות, מצווה לגנותם ולבזותם, ואף אין צריך לכוון

בסעיף ה' (כלל ח' מהלכות לשון הרע) כתב ה'חפץ חיים' כי איסור לשון הרע הוא רק על אדם שנחשב עדיין בכלל 'עמיתך'

וראה משנ"ב (שם) שאפילו אם עבר שלא בפרהסיא, דינו כנכרי. והנה לגבי יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו, נחלקו כידוע הפוסקים האם נחשבים כתינוקות שנשבו, ובביאורים ומוספים מביאים כי למעשה גם להסוברים שאינם נחשבים תינוקות שנשבו, בכל זאת לענין לשון הרע ייתכן שיש להחמיר ולדונם כתינוקות שנשבו - כן כתב בשו"ת אז נדברו (חי"ד סי' סט); וכן דעת הג"ר יהודה שפירא (דעת יהודה עמ' רמו) שאין לספר לשון הרע על מי שאינו שומר מצוות; וזאת מלבד רודפי ושונאי הדת, שעליהם מותר לספר אף כשהם תינוקות שנשבו ובגדר אנוסים, כדי שלא ילמדו מהם. ומאידיך, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"א עמ' ריז, טובך יביעו ח"א עמ' שלה) שגם תינוק שנשבה אינו בכלל 'עמיתך' ומותר לספר עליו לשון הרע. וראה עוד בענין זה בהרחבה בביאורים ומוספים שם.

בזה לתועלת. וטעם הדבר כתב לקמן (רכילות כלל ט סוף ס"ו), שעל ידי שיפרסם דעתם הכוזבת לעיני הכל ויגנה אותם, לא ילמדו אחרים ממעשיהם הרעים.

ומהו אפיקורוס? - מי שכופר בתורה ובנבואה מישראל, בין בתורה שבכתב ובין בתורה שבעל פה, ואפילו הוא אומר: כל התורה מן השמים חוץ מפסוק אחד, או קל וחומר אחד, או גזירה שווה אחת או דקדוק אחד.

בביאורים ומוספים מציינים כי גם מי שמלשין על ישראל בפני נכרים כתב הח"ח לקמן (סי"ג) שיצא מכלל 'עמיתך' ודינו כאפיקורוס; וכן המבזה תלמיד חכם, כתב לעיל (עשין ח) שנכנס בזה לכלל אפיקורוס; וכן מומר לחלל שבת בפרהסיא, כתב בספרו אהבת חסד (ח"א פ"ג ס"ג) שיצא מכלל ישראל; וכן מומר להכעיס אף על אחת משאר עבירות שבתורה, כתב לעיל (כלל ו ס"י בהגה"ה ובאמ"ח שם ס"ק כח) שיוצא על ידי זה לגמרי מכלל 'עמיתך',

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

היכן נחלקו ב"ש וב"ה מה קודם למה בעבודת ה' - 'סור מרע' או 'עשה טוב'?

שבת דף קמג

היכן נחלקו ב"ש וב"ה מה קודם למה בעבודת ה' - 'סור מרע' או 'עשה טוב'?

שבת (קמג). וכן בביצה (ב.): בית שמאי אומרים: מגביהין מעל השלחן אפילו בידיים עצמות וקליפין וזורקים בפח, ובית הלל אומרים: לא כשיטת ב"ש, אלא מסלק את הטבלא כולה - לוקח את המפה או הכלי שבו מצויים הקליפות והעצמות - ומנערה. ואומר רש"י - "מגביהין - בשבת מעל השלחן עצמות שאינן ראויין לאכילה וקליפי אגוזים, ולא חיישינן למוקצה. ובית הלל אומרים אין מטלטלין אותן בידיים שמוקצה הן, אלא מסלק הטבלא - שיש תורת כלי עליה - ומנערה.

אומר התפארת שלמה - ב"ש וב"ה, נחלקו ביניהם לגבי הדרך בעבודת ה'. ב"ש אמרו - דבר ראשון 'סור מרע' - קח את הקליפות והעצמות ותזרוק אותם. בלי זה, אין לך מה להתקרב לעבודת ה'! לעומתם, אמרו ב"ה - זה לא ילך. ללכת ולהגיד לאדם שיוציא את כל הקליפות מתוכו, וללכת לעבוד עבודת ה' - זה קשה מאוד! אלא מה, קח את זה ביחד עם הכלי - שהכלי הוא בחינה של 'עשה טוב' - אם תעשה טוב, ממילא תוכל לזרוק את העצמות והקליפות. (הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום שליט"א)

הגמרא בברכות (כח.). מספרת מה אירע לאחר שמינו את רבי אליעזר בן עזריה לנשיא. "תנא, אותו היום סילקוהו לשומר הפתח וניתנה להם רשות לתלמידים ליכנס. שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר: כל תלמיד שאין תוכו כברו - לא יכנס לבית המדרש. ההוא יומא אתוספו כמה ספסלי" וכו'.

נשאלת השאלה - מה פירוש 'שאין תוכו כברו'? ומובא באחד המפרשים רעיון נפלא: כל המחלוקת הזאת היתה, האם קודם 'סור מרע' ואח"כ 'עשה טוב', או שקודם כל 'עשה טוב' ורק אח"כ 'סור מרע'. רבן גמליאל אחז לשיתנו, שלבית המדרש מכניסים אך ורק תלמידים שהתנתקו לגמרי מהרע, ועושים רק טוב - זה 'תוכו כברו'!

מנגד, בא רבי אלעזר בן עזריה ואמר לו - לא כך, אלא ע"י ה'עשה טוב' אפשר ג"כ לדחות את הרע! אם אתה מציע לאדם לעשות טוב, ובזכות הדרך הזו הוא יתרחק מן הרע - כך תוכל להכניס לבית המדרש 2800 תלמידים ביום אחד.

רעיון נפלא נוסף מובא בתפארת שלמה לגבי הגמרא במסכת

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מרדכי שלמה פרינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס הי"ו**
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפוח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי
שלוחה 3

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

בעל חיים 'כלאים' שנולד מבהמה וחיה - האם דינו כחיה או כבהמה?

בידינו אם הוא נחשב כבהמה או כחיה, ולכן חלבו אסור, ואילו דמו טעון כיסוי, ללא ברכה. ושור הבר, המכונה 'בופלו' - לדעת השולחן ערוך דינו כבהמה; אך לדעת הרמ"א, מאחר ויש הסוברים שדינו כחיה, רצוי לכסות את דמו, ללא ברכה.

[משנ"ב תצח, צב-צג; ביאורים ומוספים דרשו, 85; בהרחבה ע"פ המקור]

חלבן של בהמות, אסור באכילה, ועונשו של האוכל - 'כרת'; וחלבן של חיות, מותר באכילה. לעומת זאת, דם החיה הניגר ממנה בשעת השחיטה, יש בו מצות 'כיסוי הדם', ואילו דם בהמה אינו טעון כיסוי.

ו'כוי', שהוא מין בעל חיים טהור, וכן בעל חיים כלאים, דהיינו שנולד מבהמה וחיה - וכגון שנולד מתיש וצב, או להיפך - ספק

מדוע אסור להגיר את דם השחיטה לתוך כלי?

מצוואר החיה או העוף לתוך כלי - ודבר זה אסור בשחיטת כל בעל חיים שהוא - כדי שלא יראה כמקבל את הדם בכלי על מנת להקריבו לעבודה זרה, כמנהגם של עובדי עבודה זרה בשנים קדמוניות.

ואיסור זה, הוא רק כשהכלי ריק; אך אם יש בו עפר, או מים עכורים, מותר להגיר את דם השחיטה לתוכו.

[ביה"ל ד"ה ולערב; ביאורים ומוספים דרשו, 66; וראה דרכ"ת כח, ג]

מצות 'כיסוי הדם' - נחלקו הפוסקים אם חובה לקיימה מיד לאחר השחיטה, או שניתן לקיימה לאחר זמן. ובדיעבד, לכל הדעות ניתן לקיימה אף זמן רב לאחר השחיטה, כל עוד נותר הדם בעינו.

ולדעה שניתן לכסות לאחר זמן - ניתן לשמור את הדם בכלי עד לקיום המצוה, אבל אסור לשחוט באופן שדם השחיטה ניגר

האם מותר לאכול מבשר 'בן פקועה' ללא שחיטה?

ותיקנו חכמים, שאם עמד על גבי הקרקע - חובה לשחוטו, כדי שהאוכל את בשרו לא יחשד כמי שאוכל ללא שחיטה. ואף בדיעבד אסור ללא שחיטה, ויש מתירים. ובן פקועה של חיה - חובה לכסות את דמו לאחר השחיטה, (למעט אם שחטו ביום טוב).

[ביאורים ומוספים דרשו תצח, 87; אנצ"ת ע' בן פקועה]

נאמר בתורה: "וְכָל בְּהֵמָה מִפְּרֻסָּה פְּרֻסָּה... בְּבִהְמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ", ומהמילה 'בבהמה' היתרה, דרשו חכמינו ז"ל, שהרי זה כאילו כתוב: "בהמה בבהמה אותה תאכלו", והיינו שעובר הנמצא בבטן הבהמה לאחר שנשחטה כדין, נפטר בשחיטת אמו, ומותר לאוכלו ללא שחיטה. עובר זה מכונה 'בן פקועה', על שם ש'פקעו' (= קרעו, פתחו) את בטנה של האם והוציאוהו מתוכה.

* יצירת גומה בעפר, אסורה בשבת וביום טוב. במקום הראוי לזריעה, אסורה יצירת הגומה משום איסור מלאכת 'חורש', ובמקום שאינו ראוי לזריעה - היא אסורה משום איסור מלאכת 'בונה'.
* מי שהעמיד בביתו ערימת עפר רך (שאינן בה איסור 'בונה') - שבדרך כלל הוא מוקצה מחמת גופו - והקצה לה מקום, ויחד את העפר לשימוש של היתר אשר ידע מראש שיזדקק לו לשם כך - נחלקו הפוסקים אם מותר להשתמש בו בשבת לשימוש אחר. אולם, אם ייחדו לשימוש של היתר שאינו ידוע מראש בוודאות, או שלא ייחדו לשימוש כלשהו - מותר לכל הדעות להשתמש בו בשבת לכל צורך שהוא.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מאכל שהוצא ממעי עוף האם עדיין נחשב כמאכל?

עשרים וארבע שעות, והוציאוהו משם, אינו אסור עוד. ולמעשה - בשולחן ערוך כתב לענין איסור חמץ, שגריר דגן שנמצא במעי עוף, אינו נחשב כמעוכל אף אם שהה בתוכם עשרים וארבע שעות, ויש להחמיר בו ככל דיני איסור חמץ; והגר"א מצדד להקל בדבר.

[שו"ע תסז, טז, ומשנ"ב פח]

במשנה במסכת אהלות שנינו, שבשר המת - אשר מטמא בטומאות שונות - שנבלע במעי עוף, ושהה בתוכם במשך עשרים וארבע שעות, נחשב כמעוכל, ואם שחטו את העוף והוציאו מתוכו את בשר המת, אינו מטמא עוד.
ונחלקו ראשונים אם ניתן להקיש מהלכות טומאה לאיסור - שדבר האסור באכילה ובהנאה, אשר שהה במעי עוף במשך

הלוח היומי

ו' באב | רבי אריה לייב ב"ר חיים זאב פינקל זצ"ל, ר"י מיר ברכפלד, בעל הר יראה, יבא שילה

יארצייט:

קל"ד: רבינו מנחם ב"ר אהרן בן זרח זצ"ל, ראב"ד טולדו, בעל צידה לדרך.
תר"ן: רבי אלעזר משה ב"ר צבי הלוי הורוויץ זצ"ל, מפינסק, בעל אהל משה.
תרפ"ו: רבי שלמה זלמן ב"ר מרדכי ברויער זצ"ל, ראב"ד פאפא ופרנקפורט ותלמיד הכתב סופר.
תשט"ו: רבי רבי משה עזרא ב"ר עזרא מזרחי זצ"ל, ראב"ד חאלב, בעל שו"ת דברי משה.
תשכ"ט: רבי יהושע ב"ר אברהם יוסף גרינוולד זצ"ל, ראב"ד חוסט, בעל חסדי יהושע.
תשע"ו: רבי אריה לייב ב"ר חיים זאב פינקל זצ"ל, ר"י מיר ברכפלד, בעל הר יראה, יבא שילה.

יארצייט הג"ר אריה ליב ב"ר חיים זאב פינקל ר"י מיר ברכפלד

להתגעגע לבית המקדש

הג"ר אריה פינקל אמר: צריך שיהא ניכר האבל על ירושלים - מי שמצטער על החורבן מראה בכך שהוא מתגעגע להשראת השכינה ולבנין בית המקדש, ואם אינו מתאבל, נראה כי אין זה חסר לו, וכאילו הוא לא צריך את השכינה, וזהו חסרון בכל הקשר שיש לעם ישראל עם הקב"ה.

(הר יראה - בין המצרים עמ' קלב)

נשתדל לעורר געגועים בנפשנו לקשר שיהיה לעם ישראל עם הקב"ה בזמן הגאולה, ולצפות לגילוי כבוד ה' בעולם.

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il